

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.8.6.2025

Pan
Sławomir Moczydłowski
Dyrektor
Młodzieżowego Centrum Edukacji
i Readaptacji Społecznej
Plac 11 Listopada 37
19-110 Goniądz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/072 – Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim
i warmińsko-mazurskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu ¹ , Plac 11 Listopada 37, 19-110 Goniądz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sławomir Moczydłowski, dyrektor od 18 lipca 2000 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej. 2. Realizacja zadań w celu należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia kontroli z uwzględnieniem zdarzeń i dokumentów wcześniejszych o ile miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Andrzej Juchnicki – doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli Nr LBI/63/2025 z 19 maja 2025 r. (akta kontroli str. 1–2)

¹ Dalej: MCEiRS lub Centrum.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W MCEiRS podejmowano działania dla zapewnienia należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej⁴, jednak nie zawsze były one realizowane prawidłowo i rzetelnie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Centrum było poprawnie przygotowane organizacyjnie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem zarządzanych obiektów. Odpowiedzialni za pracę poszczególnych komórek pracownicy posiadali przygotowanie zawodowe, umożliwiające wypełnianie obowiązków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej. Wprowadzono procedury monitoringu wizyjnego, regulaminy bezpieczeństwa pożarowego, a po rozpoczęciu kontroli NIK⁵ także procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych. Wszystkich 37 pracowników przyjętych do pracy po 1 stycznia 2022 r. przeszkolono w zakresie przeciwpożarowym oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jednak dziewięciu z nich nie odbyło szkolenia z udzielania pierwszej pomocy.

Centrum na ogół prawidłowo realizowało zadania w celu należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania posiadanych obiektów. Terminowo poddawano je okresowym kontrolom stanu technicznego, lecz części ustaleń nie wpisano do książek obiektów budowlanych. Wykonanie okresowych kontroli stanu technicznego obiektów powierzano osobom posiadającym stosowne uprawnienia. Obiekty wyposażono w wymagane urządzenia przeciwpożarowe, których sprawność potwierdzano podczas realizowanych przeglądów. Sporządzono analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za 2023 i 2024 rok. Na i w budynkach zlokalizowano kamery monitoringu wizyjnego, które nie obejmowały zasięgiem pomieszczeń, w których monitoring jest zabroniony. Praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji z obiektu przebiegło sprawnie i bez uwag. Obiekty wyposażono w gaśnice, znaki wizualne i apteczki. W Centrum nie zapewniono defibrylatorów AED i nie dostosowano obiektów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. nieposiadania przez półtora roku Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego MOS, niewypełnienia wymaganych danych w książkach obiektów budowlanych MOW1 i MOS, niesporządzenia analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za 2022 rok i posiadania w apteczce znajdującej się w szkole produktów niewłaściwych i przeterminowanych.

Najwyższa Izba Kontroli zauważyła jednocześnie, że w związku z niestabilną sytuacją międzynarodową i obserwowanymi incydentami o charakterze zakłócającym typowe funkcjonowanie instytucji publicznych, niezbędne jest kontynuowanie działań nad utrzymaniem należytego stanu technicznego i zapewnienia bezpieczeństwa w budynkach użyteczności publicznej oraz

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Centrum posiadało w trwałym zarządzie budynki Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego (MOW1) i szkół (szkoła podstawowa specjalna, liceum ogólnokształcące specjalne i technikum specjalne), Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii (MOS), wzięło w użyczenie dwa kolejne budynki, w których były zlokalizowane Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 2 (MOW2) i Nr 3 (MOW3) oraz wzięło w najem jeden budynek, w którym znajdował się Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 4 (MOW4).

⁵ 20 maja 2025 r.

bieżące aktualizowanie planów reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej.

Opis stanu faktycznego

1.1. Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu jest zespołem placówek powstałym w 2012 roku z połączenia Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego „Promyk” im. Unii Europejskiej w Goniądzu i Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Goniądzu⁷. Uchwałą Rady Pedagogicznej z 29 listopada 2017 r.⁸ zmieniono Statuty MCEiRS i Szkolnego Schroniska Młodzieżowego Nr 2 „Nad Biebrzą” w Goniądzu⁹. W kolejnych latach Statut Schroniska „Nad Biebrzą” nie był zmieniany, a Statut MCEiRS został zmieniony w 2019 roku¹⁰. Na 1 stycznia 2022 r.:

- 1/ w skład Centrum wchodziły: a/ Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy „Promyk” im. Unii Europejskiej (MOW); b/ Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii (MOS); c/ Szkoła Podstawowa Specjalna (SPS); d/ Liceum Ogólnokształcące Specjalne (LOS); e/ Technikum Specjalne (TS); f/ Mieszkanie usamodzielnienia dla wychowanek, które przygotowywały się do opuszczenia placówki, wychowanek w ciąży i wymagających szczególnej opieki (Mieszkanie usamodzielnienia);
- 2/ przy MOW działało Schronisko „Nad Biebrzą”, a w Statucie określono: a/ postanowienia ogólne (Schronisko to było publiczną placówką oświatowo-wychowawczą i wchodziło w skład Centrum; prowadziło działalność w budynkach będących w zarządzie Centrum lub za zgodą organu prowadzącego w innych siedzibach niż wskazana dla Centrum; korzystało z pomieszczeń i majątku Centrum, a pracownikami Schroniska byli pracownicy Centrum; było jednostką budżetową i placówką sezonową czynną w okresie ferii letnich i zimowych oraz w dniach urlopowania wychowanek); b/ cele i zadania Schroniska (m.in. upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży krajoznawstwa i różnych form turystyki jako aktywnych form wypoczynku); c/ kompetencje dyrektora i zakres zadań pozostałych pracowników Schroniska (m.in. określono zadania Dyrektora, Wicedyrektora Centrum pełniącego bezpośredni nadzór nad Schroniskiem oraz pracowników

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Zgodnie z § 1 aktu założycielskiego stanowiącego załącznik Nr 1 do uchwały Nr XVII/94/12 Rady Powiatu w Mońkach z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie utworzenia zespołu placówek pod nazwą: Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu. Dalej: uchwała Nr XVII/94/12.

⁸ Uchwała Nr 05/2017/2018 z dnia 29 listopada 2017 r. Rady Pedagogicznej Młodzieżowego Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu w sprawie nowelizacji Statutu.

⁹ Dalej: Schronisko „Nad Biebrzą”.

¹⁰ Uchwała Nr 1/2019/20 Rady Pedagogicznej Młodzieżowego Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie zmian w statucie Młodzieżowego Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu. Zgodnie z § 81 ust. 5 tej uchwały, postanowienia zawarte w statutach MOW i MOS pozostawały w mocy, z wyjątkiem uregulowanych odmiennie w niniejszym statucie.

administracyjnych); d/ sprawy organizacyjne i finansowe (m.in. Schronisko działało na podstawie arkusza organizacyjnego zatwierdzanego przez organ prowadzący, zasady organizacji i sposób korzystania ze Schroniska określał Regulamin Schroniska, stanowiącym załącznik nr 1 do Statutu Schroniska, opłaty za korzystanie z miejsc noclegowych były ustalane przez organ prowadzący, na wniosek dyrektora Schroniska); e/ prawa i obowiązki dzieci i młodzieży oraz innych osób korzystających ze Schroniska.

(akta kontroli str. 3-113)

W § 2 ust. 1 Statutu MCEiRS określono, jakie jednostki wchodziły w skład Centrum (MOW, MOS, SPS, LOS, TS i Mieszkanie usamodzielnienia), a w § 2 ust. 7, że „Centrum może, za zgodą organu prowadzącego, prowadzić działalność stale lub tymczasowo w innych siedzibach niż wskazana dla Centrum. Każda jednostka organizacyjna MOW lub MOS ma przyporządkowany swój kolejny numer”.

(akta kontroli str. 66-67)

MCEiRS nie posiadało regulaminu organizacyjnego i nie występowało do Starostwa Powiatowego w Mońkach z wnioskiem o jego uchwalenie. Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym¹¹, organizację i zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych powiatu określają regulaminy organizacyjne uchwalone przez zarząd powiatu, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Dyrektor wyjaśnił, że Centrum nie posiada regulaminu organizacyjnego ze względu na zapis art. 36 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym „Organizację i zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych powiatu określają regulaminy organizacyjne uchwalone przez zarząd powiatu, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej” – w tym przypadku placówki systemu oświaty określone w art. 2 ustawy Prawo oświatowe, działają na podstawie statutów, opisanych w art. 98 tej ustawy, a szczegółową organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym określają arkusze organizacyjne określone w § 80 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty, zatwierdzane przez organ prowadzący. Statut i arkusze organizacji zawierają wszystkie niezbędne elementy związane z organizacją i zarządzaniem Centrum.

(akta kontroli str. 479-481)

Zgodnie ze standardem II kontroli zarządczej¹² lit. A (Środowisko wewnętrzne) pkt 4 (Delegowanie uprawnień), w rozdziale 8 Statutu Centrum wskazano obowiązki pracowników i opiekunów oraz ich zadania (m.in. wicedyrektora ds. administracyjno-gospodarczych, wychowawców grup, klas i nauczycieli, psychologów, pedagogów i terapeutów, pracowników socjalnych, opiekunów nocnych, pomocy nauczyciela, pracowników administracyjno-obługowych). Zgodnie z zakresami obowiązków, do kompetencji: 1/ wicedyrektora ds. administracyjno-gospodarczych należało m.in.: a/ opracowanie zakresu czynności pracowników obsługi i administracji, sporządzanie deklaracji o odpowiedzialności materialnej za powierzony sprzęt i mienie Centrum; b/ sporządzanie wewnętrznych przepisów wykonawczych dotyczących funkcjonowania Centrum i ich zgodności z obowiązującymi przepisami

¹¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 107, ze zm. Dalej: ustawa o samorządzie powiatowym.

¹² Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84).

szczegółowymi; c/ właściwe prowadzenie księgi obiektu budowlanego; 2/ informatyka należało m.in.: a/ utrzymanie i monitorowanie ciągłości pracy systemów informatycznych i teleinformatycznych; b/ monitorowanie bezpieczeństwa i wydajności systemu informatycznego; c/ naprawy tego sprzętu; d/ administrowanie serwerami, systemem i zasobami, bazami danych, zainstalowanym oprogramowaniem, wykonywanie kopii bezpieczeństwa; e/ zarządzanie systemem monitoringu wizyjnego; 3/ opiekuna nocnego należało m.in. zabezpieczenie stwierdzonych w porze nocnej nieprawidłowości technicznych. (akta kontroli str. 86-91)

Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpożarowego obiektu powierzono firmie z Białegostoku¹³, a sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy firmie z Moniek¹⁴. Żadnej osobie zatrudnionej w Centrum nie przypisano spraw związanych z: 1/ bezpieczeństwem publicznym i zarządzaniem kryzysowym; 2/ dostosowaniem obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych. (akta kontroli str. 114-117)

W zakresie obowiązków służbowych: 1/ wicedyrektora ds. administracyjno-gospodarczych przypisano sprawy wymienione wyżej w rozdziale 8 Statutu Centrum; 2/ informatyka przypisano m.in. zarządzanie systemem monitoringu Centrum; 3/ konserwatora/kierowcy m.in.: a/ dokonywanie wszelkich prac remontowych w Centrum i na terenie należącym do Centrum; b/ dokonywanie drobnych napraw i konserwacji sprzętów i urządzeń; c/ zgłaszanie przełożonemu poważnych usterek; d/ alarmowanie odpowiednich służb (pogotowie, policję, straż) oraz przełożonego w przypadku zaistnienia stanu zagrożenia zdrowia, życia lub mienia; e/ zgłaszanie przełożonemu wszelkich nieprawidłowości; f/ uczestniczenie w przeglądach budynków; g/ w ramach dbałości o zabezpieczenie placówki kontrolowanie zabezpieczenia przed pożarem i kradzieżą, zapobieganie uszkodzeniom lub zniszczeniu mienia. Osoby, którym powierzono zadania w zakresie utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej były przygotowane do realizacji tych zadań oraz przeszły szkolenia w zakresie bhp i udzielania pierwszej pomocy. (akta kontroli str. 118-126)

W latach 2022–2024 w Centrum przebywało od 92 do 98 wychowanek, którymi zajmowali się nauczyciele, opiekunowie, pracownicy socjalni i osoby na stanowisku pomoc nauczyciela. (akta kontroli str. 127-141)

Centrum zamieściło w systemie ORE¹⁵ informację o bazie lokalowej MOW, ofercie edukacyjnej i wychowawczej oraz przygotowaniu na przyjęcie osób nieletnich, w której napisano m.in., że: 1/ Centrum nie zapewnia dostępności dla osób niepełnosprawnych; 2/ nie przyjmuje uczennic, które ukończyły szkoły podstawowe z klasami przysposabiającymi do pracy; 3/ jest przygotowane na przyjęcie nieletnich z Ukrainy, a nie jest przygotowane na przyjęcie osób z niepełnosprawnością ruchową, niepełnosprawnością narządu wzroku,

¹³ Fire And Gas Spółka Komandytowa z Białegostoku.

¹⁴ Umowa-zlecenie Nr 7/2014 zawarta 1 sierpnia 2014 r. pomiędzy Młodzieżowym Centrum Edukacji i Readaptacji w Goniądzu (zleceniodawca) i Lider BHP Szkolenia BHP P.poż. i Kadry (zleceniobiorca), aneksowana 7 stycznia 2020 r. i 1 lutego 2023 r.

¹⁵ Ośrodek Rozwoju Edukacji – system Ministerstwa Sprawiedliwości, Komisji do spraw kierowania nieletnich do młodzieżowego ośrodka wychowawczego.

niepełnosprawnością narządu słuchu, ze spektrum autyzmu, w tym zespołem Aspergera, z chorobą neurologiczną (np. epilepsja), z zaburzeniami metabolicznymi (np. cukrzyca); 4/ w Centrum opieka zdrowotna jest trudno dostępna, nie ma warunków wzmocnionego, maksymalnego zabezpieczenia, nie ma grup wychowanek dla nieletnich matek. (akta kontroli str. 142-144)

Sprawy związane z dostosowaniem obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami zostały opisane w pkt 2.11 wystąpienia pokontrolnego.

1.2. Na dzień rozpoczęcia kontroli NIK¹⁶, Centrum:

- 1/ posiadało w trwałym zarządzie na czas nieoznaczony: a/ budynek przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu, który otrzymało na cele dydaktyczno-oświatowe¹⁷; w budynku mieściły się ośrodek wychowawczy (MOW1) i szkoły (SPS, LOS i TS); b/ budynki przy ul. Wojska Polskiego 9 (budynek mieszkalny i budynek gospodarczy), które otrzymało na działalność statutową¹⁸; w budynku mieszkalnym mieścił się MOS; (akta kontroli str. 145-147)
- 2/ miało w użyczeniu na czas nieoznaczony: a/ od Gminy Goniądz część budynku (639,5 m²) przy ul. Różanej 2, który otrzymało na cele statutowe do bezpłatnego używania od Gminy Goniądz¹⁹; w budynku mieścił się MOW2, a Centrum był zobowiązany pokryć koszty utrzymania; b/ od parafii w Goniądzu budynek przy ul. Szpitalnej 31, który otrzymało na cele statutowe od Parafii Rzymskokatolickiej w Goniądzu²⁰; w budynku znajdował się MOW3; w § 6 ust. 2 umowy ustalono, że Centrum będzie ponosiło nakłady na nieruchomość w wysokości co najmniej 14.000 zł brutto rocznie, a dokonanie nakładów ponad tę kwotę podlegało uwzględnieniu w kolejnym roku użytkowania nieruchomości; (akta kontroli str. 148-164)
- 3/ wynajmowało od osoby prywatnej (w umowie nie podano na jaki cel budynek został wynajęty) budynek przy ul. Kościuszki 22 (MOW4); a/ umową z 15 marca 2024 r. na okres od 15 marca do 30 czerwca 2024 r., za wynagrodzeniem w kwocie 1.800 zł brutto miesięcznie; b/ umową z 22 sierpnia 2024 r. na okres od 1 września 2024 r. do 30 czerwca 2025 r., za wynagrodzeniem w kwocie 1.960 zł brutto miesięcznie. (akta kontroli str. 165-170)

Dwa z czterech budynków (tj. MOW3 i MOW4) zostały wzięte w użyczenie 6 września 2021 r. i w najem 15 marca 2024 r., lecz przed wzięciem tych budynków w użyczenie lub najem MCEiRS nie występowało do organu prowadzącego o zgodę na prowadzenie działalności w innych siedzibach niż wskazana dla Centrum. Dyrektor w udzielonym wyjaśnieniu nie podał powodów niepoinformowania organu prowadzącego, przed wzięciem w najem lub użyczenie tych budynków, o zamiarze prowadzenia działalności w MOW3 i MOW4. Wyjaśnił, że Centrum korzystało z budynków na podstawie i za zgodą organu prowadzącego. (akta kontroli str. 171-178)

¹⁶ 20 maja 2025 r.

¹⁷ Decyzja Zarządu Powiatu w Mońkach Nr GG.7002-2/05 z dnia 02 lutego 2005 r. (w decyzji nie określono opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu).

¹⁸ Decyzja Zarządu Powiatu w Mońkach Nr GG.6844.8.2019 z dnia 11 września 2019 r. (w decyzji nie określono opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu).

¹⁹ Umowa użyczenia zawarta 30 lipca 2012 r.

²⁰ Umowa użyczenia lokalu zawarta 6 września 2021 r.

W Centrum sporządzono arkusze organizacji dla MOW, SPS, LOS, TS, MOS i Schroniska „Nad Biebrzą”, które – zgodnie z § 75 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania²¹ oraz § 80 ust. 2 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty²² – zostały terminowo zaopiniowane przez Starostę Monieckiego (19 kwietnia 2021 r., 21 kwietnia 2022 r., 3 kwietnia 2023 r. i 19 kwietnia 2024 r.).
(akta kontroli str. 604-627)

1.3. Charakter i przeznaczenie obiektów Centrum nie wymagał ochrony osób i mienia, o której mowa w art. 5 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia²³. MCEiRS nie zawierało umowy z firmą zewnętrzną na ochronę osób i mienia. Budynki wykorzystywane na potrzeby Centrum były objęte monitoringiem wizyjnym, co szerzej omówiono w pkt. 1.4 niniejszego wystąpienia.

1.4. W celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniom i pracownikom oraz ochrony mienia Centrum, Dyrektor Centrum wprowadził – zarządzeniami z 7 stycznia 2020 r.²⁴ i z 17 marca 2025 r.²⁵ – regulaminy monitoringu wizyjnego. W związku z wprowadzeniem w Centrum pierwszego z ww. regulaminów przed 1 stycznia 2022 r. (początek okresu objętego kontrolą), w toku kontroli NIK nie sprawdzano, czy opracowanie wewnętrznej dokumentacji w tym zakresie, w tym przyjętych w niej procedur postępowania, zostało poprzedzone analizą potrzeb lub audytem bezpieczeństwa. W budynkach zarządzanych przez Centrum nie było systemu alarmowego i antynapadowego.
(akta kontroli str. 179-216)

Zgodnie z wymogami ww. zarządzeń: 1/ na terenie Centrum należało umieścić tablice informacyjne przy wejściu na teren placówki lub obiektów sportowych²⁶; 2/ w sekretariacie oraz na tablicy ogłoszeń należało zamieścić klauzulę informacyjną; 3/ zarejestrowany obraz samoczynnie się nadpisywał (ulegał skasowaniu) po upływie 30 dni; 4/ miejsca, w których zostały zainstalowane kamery oraz przestrzeń podlegającą monitorowaniu zostały przedstawione na mapie (szkicu), stanowiącym zał. Nr 3; NIK zwraca uwagę, że w załączniku do Regulaminu monitoringu wizyjnego z 2020 roku nie podano miejsc umieszczenia dwóch kamer wewnętrznych przy budynkach MOW1 i szkoły, a w załączniku do Regulaminu monitoringu wizyjnego z 2025 roku pięciu kamer zewnętrznych,

²¹ Dz. U. poz. 1606, ze zm. Dalej: rozporządzenie z 11 sierpnia 2017 r. Obowiązywało do 1 marca 2023 r.

²² Dz. U. poz. 1651. Dalej: rozporządzenie z 30 marca 2023 r.

²³ Dz. U. z 2025 r. poz. 532.

²⁴ Zarządzenie Nr 7-2019/20 Dyrektora Centrum z dnia 7 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Monitoringu Wizyjnego w Młodzieżowym Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu, obowiązujące od 10 stycznia 2020 r. do 17 marca 2025 r. Dalej: Regulamin monitoringu wizyjnego w 2020 roku.

²⁵ Zarządzenie Nr 10-2024/2025 Dyrektora Centrum z dnia 17 marca 2025 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Monitoringu Wizyjnego w Młodzieżowym Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu, obowiązujące od 17 marca 2025 r. Dalej: Regulamin monitoringu wizyjnego w 2025 roku.

²⁶ Nie podano, przy jakich budynkach i obiektach sportowych.

w tym dwóch przy budynkach MOW1 i szkoły, jednej w budynku MOW2 i dwóch w budynku MOS); 5/ prowadzono „Rejestr systemu monitoringu”, w którym Dyrektor lub osoby przez niego upoważnione powinny odnotowywać: zdarzenia mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia na terenie placówki; awarie kamer, okablowania, rejestratora; naprawy i serwis systemu monitoringu; przypadki zabezpieczenia kopii zapisu monitoringu; przypadki udostępnienia kopii zapisu monitoringu; przypadki wglądu do monitoringu osób innych niż odpowiedzialne za obsługę; 6/ odnotowywania w „Rejestrze systemu monitoringu” awarii systemu; 7/ wykonywania kopii zapasowych na nośniku CD/DVD i odnotowywania ich w rejestrze kopii monitoringu wizyjnego; 8/ w przypadku bezczynności uprawnionego organu należało komisyjnie zniszczyć kopię zapisu monitoringu po upływie trzech miesięcy od dnia zarejestrowanego zdarzenia; 9/ sporządzenia protokołu zniszczenia i odnotowania zniszczenia w „Rejestrze kopii monitoringu”; 10/ udostępnienia zainteresowanym wglądu zapisu systemu monitoringu w sytuacjach mających wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia na ich pisemny wniosek i odnotowania udostępnienia w „Rejestrze systemu monitoringu”. (akta kontroli str. 179-216)

W obu regulaminach monitoringu wizyjnego (z 2020 i 2025 roku) wskazano: 1/ których pomieszczeń monitoring nie obejmuje (sale zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych; sala do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej; sale do odpoczynku; pomieszczenia sanitarno-higieniczne; gabinet profilaktyki zdrowotnej; szatnie i przebieranie); 2/ okres przechowywania zapisów obrazu, w przypadku przekazania go do uprawnionego organu /sądu/, do czasu zniszczenia /trzy miesiące; po tym terminie kopia zapisu obrazu podlegała zniszczeniu/; 3/ obowiązek oznaczania budynków informacją o stosowaniu monitoringu; 4/ środki zabezpieczające przetwarzanie danych osobowych w sposób uniemożliwiający ich utratę lub bezprawne rozpowszechnienie. (akta kontroli str. 179-216)

1.5. MCEiRS dysponowało: 1/ Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego MOW1 przy ul. 11 Listopada 37, opracowaną we wrześniu 2019 r.²⁷; 2/ Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego MOS przy ul. Wojska Polskiego 9, wprowadzoną zarządzeniem z 11 maja 2025 r.²⁸; 3/ Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego MOW2 przy ul. Różanej 2²⁹. Nie opracowano instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla: 1/ MOW3 przy ul. Szpitalnej w Goniądzu, wykorzystywanego od 6 września 2021 r.; 2/ MOW4 przy ul. Kościuszki 22 w Goniądzu, z którego korzystano od 15 marca do 30 czerwca 2024 r. i od 1 września 2024 r. do 30 czerwca 2025 r. Zgodnie z § 6 ust. 8 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów³⁰, instrukcja bezpieczeństwa pożarowego nie jest wymagana dla obiektów lub ich części, których kubatura brutto budynku lub jego części stanowiącej odrębną

²⁷ Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego budynku użyteczności publicznej szkolno-wychowawczy Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu, Plac 11 Listopada 37, 19-110 Goniądz.

²⁸ Zarządzenie Nr 11-2024/25 z dnia 21 maja 2025 r. w sprawie dokumentów prawa wewnętrznego MCEiRS w Goniądzu.

²⁹ Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goniądzu przy ul. Różanej 2 zaktualizowana w czerwcu 2022 roku i we wrześniu 2024 r.

³⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 822, ze zm. Dalej: rozporządzenie z 7 czerwca 2010 r.

strefę pożarową nie przekracza 1.000 m³. Z danych Centrum wynika, że spośród posiadanych budynków kubaturę powyżej 1.000 m³ posiadał budynek MOW1 (7.696 m³), MOS³¹ (1.353,68 m³) i MOW2 (6.456 m³).

(akta kontroli str. 217-295, 296-351, 352-377, 378-405,628)

Centrum posiadało także Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, wprowadzone zarządzeniem z 4 czerwca 2025 r.³², które opisano w pkt. 1.5.4 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 406-411)

1.5.1. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego MOW1 przy Placu 11 Listopada 37 zawierała elementy określone w § 6 ust. 1 rozporządzenia z 7 czerwca 2010 r., w tym m.in. a/ warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem; b/ warunki ochrony przeciwpożarowej; c/ potencjalne źródła powstawania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania; d/ sposób poddawania przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiektach urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic; e/ sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia; f/ sposoby wykonywania prac niosących sposoby powstawania pożaru; g/ sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi, h/ sposoby zapoznania użytkowników obiektu z treścią instrukcji oraz obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi. Zgodnie z tą instrukcją: a/ kubatura budynku wynosiła 7.696 m³, powierzchnia zabudowy 1.026,75 m², powierzchni użytkowa 2.820,70 m², ilość kondygnacji – trzy, strefa pożarowa budynku ZLIII, budynek niski o wysokości 10,79 m, klasa odporności pożarowej „C”, maksymalna ilość osób w budynku nie powinna przekraczać 50 osób; b/ zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami ma obowiązek co najmniej raz na dwa lata przeprowadzić praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji (str.46). Instrukcja została zaktualizowana 3 grudnia 2021 r. i 18 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 217-295)

W trakcie oględzin NIK przeprowadzonych 30 lipca 2025 r. stwierdzono, że omawiana instrukcja znajdowała się na parterze budynku MOW1 w pokoju nauczycielskim, tj. w miejscu dostępnym dla ekip ratowniczych. Najwyższa Izba Kontroli zauważyła jednak, że w przypadku objęcia pożarem najpierw tego pomieszczenia, odnalezienie instrukcji pożarowej może być utrudnione³³.

(akta kontroli str. 481-499)

1.5.2. W latach 2022–2025 (do 21 maja) Centrum nie posiadało Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego MOS przy ul. Wojska Polskiego 9, ze względu na kubaturę tego obiektu wynoszącą 989,47 m³. Po modernizacji budynku zakończonej 10 listopada 2023 r., zwiększającej kubaturę do 1.353,68 m³, wprowadzono – z dniem 21 maja 2025 r. – Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego MOS, co nastąpiło 18 miesięcy po zakończeniu modernizacji

³¹ Po modernizacji budynku zakończonej 10 listopada 2023 r. kubatura wzrosła z 989,47 m³ do 1.0353,68 m³.

³² Zarządzenie Nr 12-2024/25 z dnia 4 czerwca 2025 r. w sprawie dokumentów prawa wewnętrznego MCEIRS w Goniądzu.

³³ W praktyce polecanym rozwiązaniem jest umieszczenie instrukcji w szafce ppoż. przy wejściu głównym do budynku.

budynku (sprawa została omówiona w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”). Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego MOS zawierała elementy określone w § 6 ust. 1 rozporządzenia z 7 czerwca 2010 r. w tym m.in. a/ warunki ochrony przeciwpożarowej; b/ wyposażenie obiektu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice; c/ sposoby postępowania na wypadek pożaru; d/ sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym; e/ warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzenia, f/ sposoby zapoznawania użytkowników, w tym zatrudnionych, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji; g/ zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami. Zgodnie z tą instrukcją: a/ kubatura budynku wynosiła 1.353,68 m³, powierzchnia zabudowy 150,5 m², powierzchni użytkowa 216 m², ilość kondygnacji – trzy (dwie naziemne i jedna podziemna), strefa pożarowa budynku ZLIII, maksymalna ilość osób w budynku nie powinna przekraczać 20 osób, w tym młodzież przebywająca na stałe w ilości 12 osób, pozostałe osoby to personel, pracownicy lub odwiedzający; b/ w warunkach ewakuacji ludzi oraz praktycznych sposobów ich sprawdzenia (str.21-22) podano m.in., że do celów ewakuacyjnych wykorzystywane są trzy wyjścia o szerokości minimum 0,9 m, drzwi wejściowe otwierają się na zewnątrz, obiekt spełnia wymagania dotyczące wyjść ewakuacyjnych. (akta kontroli str. 296-351, 628)

Z oględzin NIK przeprowadzonych 30 lipca 2025 r. wynika, że Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego znajdowała się na parterze budynku MOS w pokoju wychowawców, tj. w miejscu dostępnym dla ekip ratowniczych. Odpowiadając na pytanie, czy opracowanie Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego MOS zostało poprzedzone analizą potrzeb lub audytem bezpieczeństwa Dyrektor wyjaśnił, że Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego MOS została opracowana przez osobę posiadającą kwalifikacje do sporządzenia takiego dokumentu, a jej sporządzenie zostało poprzedzone dwukrotną wizytą w obiekcie przez osobę sporządzającą. (akta kontroli str. 171-178, 481-499)

1.5.3. Centrum posiadało Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Różanej 2 w Goniądzu (MOW2). Instrukcja ta zawierała elementy określone w § 6 ust. 1 rozporządzenia z 7 czerwca 2010 r., w tym m.in. a/ warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem; b/ określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice; c/ sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia; d/ sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane; e/ warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzenia, f/ sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, przepisami przeciwpożarowymi; g/ zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej; h/ plany obiektów, i/ wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję. Zgodnie z tą instrukcją: a/ kubatura budynku wynosiła 6.456 m³, powierzchnia zabudowy 515 m², powierzchni użytkowa 1.558 m², wysokość obiektu 8 m, ilość kondygnacji –

dwie; b/ strefa pożarowa budynku (nie podano), odporność pożarowa budynku (nie podano). Instrukcja ta została w czerwcu 2022 roku i wrześniu 2024 roku.

(akta kontroli str. 352-377, 378-405)

1.5.4. Do 4 czerwca 2025 r. Centrum nie posiadało procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych. W ww. dniu wprowadzono takie procedur i określono w nich procedury postępowania w przypadku: 1/ ewakuacji placówki; 2/ pożaru placówki; 3/ ataku terrorystycznego; 4/ otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego (procedury obejmowały działania związane z alarmowaniem /czynności do podjęcia, numery telefonów alarmowych, informacje niezbędne do przekazania/, czynności podejmowane przez Dyrektora po uzyskaniu informacji o podłożeniu urządzenia wybuchowego lub w przypadku jego zlokalizowania /wydanie decyzji o ewakuacji osób z zagrożonego budynku przed przybyciem Policji/ lub podjęcie akcji rozpoznawczo-neutralizacyjnej). Na pytanie dlaczego do 4 czerwca 2025 r. Centrum nie posiadało Procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych Dyrektor wyjaśnił, że Centrum posiada Procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach nadzwyczajnych (kryzysowych), które zostały uznane za istotne dla specyfiki naszych ośrodków.

(akta kontroli str. 171-178, 406-411)

1.6. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego MOW1 przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu została zaktualizowana 18 grudnia 2023 r. W komunie „wprowadzone zmiany” napisano: „Aktualizacja IBP zgodnie z RMSWiA z dnia 07/06/2010 r. Brak zmian”. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego MOS przy ul. Wojska Polskiego 9 obowiązuje od 21 maja 2025 r. i dotychczas nie była aktualizowana. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego MOW2 przy ul. Różanej 2 została zaktualizowana w czerwcu 2022 roku i wrześniu 2024 roku. W części odpowiednio VIII i VII dwóch ostatnich opracowań napisano: „Instrukcje zaktualizowano na podstawie analizy stanu faktycznego oraz konsultacji z osobami zarządzającymi i użytkującymi”. Nie opisano, jakie zmiany zostały wprowadzone. Wszystkie trzy ww. instrukcje zostały opracowane przez specjalistów ds. bhp.

(akta kontroli str. 283, 372, 399)

1.7. Procedury zawarte w dokumentacji opracowanej dla obiektów zarządzanych przez Centrum zostały udostępnione do zapoznania pracownikom. Wszystkich 37 pracowników przyjętych do pracy po 1 stycznia 2022 r. zapoznano z instrukcjami i przepisami przeciwpożarowymi, z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, a 28 (z 37) z zasadami udzielania pierwszej pomocy. Pozostałych dziewięciu pracowników takiego szkolenia nie odbyło, co omówiono w dalszej części w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Tematy szkoleń dotyczyły zagadnień opisanych w ramowym programie instruktażu ogólnego, tj. zakresu obowiązków i uprawnień pracodawcy, pracowników oraz poszczególnych komórek organizacyjnych; zagrożeń wypadkowych i zagrożeń dla zdrowia występujących w MCEiRS oraz podstawowych środków zapobiegawczych; podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz środków ochrony indywidualnej; podstawowych zasad ochrony

przeciwpożarowej oraz postępowania w razie pożaru; postępowanie w razie wypadku, w tym organizacja i zasady udzielania pierwszej pomocy.

(akta kontroli str. 500-508)

1.8. W Centrum dokonywano analiz wprowadzonych procedur służących zapewnieniu bezpieczeństwa obiektów i użytkowników, co skutkowało zmianą obowiązujących dokumentów lub wprowadzeniem nowych procedur (co omówiono w pkt 1.5 wystąpienia). Dyrektor wyjaśnił, że w latach 2022–2025 nie wystąpiły incydenty wymienione w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, czy procedurach postępowania w sytuacjach kryzysowych.

(akta kontroli str. 171-178)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do 21 maja 2025 r. Centrum nie posiadało Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, mimo że w listopadzie 2023 roku zakończyło modernizację budynku MOS przy ul. Wojska Polskiego 9 zwiększając kubaturę tego budynku 989,47 m³ do 1.353,68 m³. Było to niezgodne z § 6 ust. 8 pkt 1 rozporządzenia z 7 czerwca 2010 r. Dyrektor Centrum wyjaśnił, że nieopracowanie Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w odpowiednim czasie było przeoczeniem. Centrum nie było w posiadaniu dokumentów związanych z pracami termomodernizacyjnymi bezpośrednio po zakończeniu prac i nie posiadało wystarczającej wiedzy na temat powierzchni i kubatury tego budynku. (akta kontroli str. 412-416, 628)

2. Dziewięciu pracowników Centrum zatrudnionych po 1 stycznia 2022 roku nie przeszkolono w zakresie udzielania pierwszej pomocy, co było niezgodne z § 21 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych placówkach. Dyrektor Centrum wyjaśnił, że brak przeszkolenia tych osób wynika z przeoczenia. (akta kontroli str. 171-178)

OCENA CZĄSTKOWA

Centrum było przygotowane organizacyjnie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem posiadanych budynków. Pracownicy posiadali przygotowanie zawodowe, umożliwiające wypełnianie obowiązków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa obiektów. Wprowadzono monitoring wizyjny, opracowano Instrukcje bezpieczeństwa pożarowego, lecz dla MOS po 1,5 roku od zwiększenia kubatury budynku i procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, z którymi zapoznano pracowników Centrum. Terminowo przesyłano Starostwu arkusze organizacyjne. Pracowników zapoznano z instrukcjami i przepisami przeciwpożarowymi, z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz 28 z 37 z zasadami udzielania pierwszej pomocy.

OBSZAR

2. Realizacja zadań w celu należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Zgodnie z art. 60b ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³⁴, Centrum posiadało trzy książki zarządzanych obiektów budowlanych, w tym dwie dla

³⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm. Dalej: Prawo budowlane.

budynku przy Placu 11 Listopada 37 (drugą ze względu na wypełnienie i zamknięcia pierwszej książki), w którym mieścił się MOW1 i szkoły (SPS, LOS i TS) oraz jedną dla budynku MOS przy ul. Wojska Polskiego 9. Dla pozostałych najmowanych budynków niebędących własnością powiatu (MOW2, MOW3 i MOW4) Centrum nie prowadziło księzek obiektów budowlanych.

(akta kontroli str. 417-439, 440-458, 459-478)

2.2. W latach 2022–2025 obiekty budowlane zarządzane przez Centrum, w których mieściły się MOW1 i szkoły oraz MOS, były terminowo poddawane okresowym kontrolom (rocznym i pięcioletnim) w celu sprawdzenia ich stanu technicznego. Kontrole te zostały udokumentowane stosownymi protokołami zawierającymi ustawowo wymagane elementy, w tym zawierały zapisy dotyczące sprawdzenia wykonania zaleceń z poprzedniej kontroli, ustalenia dokonane w trakcie bieżących kontroli (nie formułowano w nich zaleceń pokontrolnych; zalecenia sformułowano w jednym protokole, o czym szerzej napisano w pkt 2.9 wystąpienia). Wszystkie przeglądy, przewidziane w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego, przeprowadziły osoby posiadające stosowne uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności. Dotyczyło to okresowych rocznych i pięcioletnich przeglądów budowlanych (roczne: 5 września 2022 r., 4 września 2023 r., 3 września 2024 r. i 2 września 2025 r.; pięcioletni 5 września 2022 r.), przeglądów elektrycznych (8 września 2022 r., 6 września 2023 r., 15 grudnia 2024 r.), badania szczelności i wydajności hydrantów wewnętrznych (roczne: 22 lipca 2022 r., 11 lipca 2023 r., 7 sierpnia 2024 r. i 1 sierpnia 2025 r.; pięcioletni: 10 lipca 2023 r.), konserwacji i naprawy podręcznego sprzętu gaśniczego (22 lipca 2022 r., 11 lipca 2023 r., 7 sierpnia 2024 r. i 1 sierpnia 2025 r.), kontroli stanu technicznego przewodów kominowych, w tym spalinowych i wentylacyjnych (9 sierpnia 2022 r., 24 sierpnia 2023 r., 14 sierpnia 2024 r. i 19 sierpnia 2025 r.), przeglądu instalacji i urządzeń gazowych (te same terminy jak w przy kontrolach stanu technicznego przewodów kominowych).

(akta kontroli str. 509-510, 511-526)

Budynki zarządzane przez Centrum nie były wyposażone w urządzenia transportu bliskiego, co opisano w pkt 2.11 wystąpienia.

Stosownie do art. 60e ust. 2 Prawa budowlanego, osoba wskazana do prowadzenia książki obiektu budowlanego (w przypadku Centrum wicedyrektor ds. administracyjno-gospodarczych) dokonuje wpisów w zakresie, o którym mowa w art. 60a pkt 1, 2 oraz 4-8. Do 1 stycznia 2023 r. obowiązek ten wynikał z § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego³⁵. Analiza księzek obiektów budowlanych prowadzonych przez Centrum wykazała, że:

1/ w książce prowadzonej do 2021 roku dla budynku Placu 11 Listopada 37 wypełniono część I Osoba upoważniona do dokonywania wpisów, II Dane identyfikacyjne obiektu, IV Dane techniczne charakteryzujące obiekt, V Plan sytuacyjny obiektu, VI Wykaz protokołów okresowych kontroli stanu technicznego przeprowadzonych co najmniej raz w roku, VII Wykaz protokołów okresowych kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu przeprowadzanych co najmniej raz na pięć lat,

³⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351. Dalej: rozporządzenie z 3 lipca 2003 r.

IX.1 Wykaz protokołów odbioru robót remontowych, a nie wypełniono części III Spis dokumentacji dołączonej do książki obiektu budowlanego, VIII.1 Wykaz opracowań technicznych dotyczących obiektu, VIII.2 Dane dotyczące opracowania technicznego, IX.2 Dane dotyczące dokumentacji technicznej i X Wykaz protokołów awarii i katastrof obiektu;

2/ w książce prowadzonej od 2021 roku dla budynku Placu 11 Listopada 37 wypełniono część I, II i VI, a nie wypełniono części III, IV, V, VII, VIII.1, VIII.2, IX.1, IX.2, X i XI Wykaz pozwoleń na zmianę sposobu użytkowania obiektu;

3/ w książce prowadzonej dla budynku przy ul. Wojska Polskiego 9 wpisano dane w części I (nie podano od kiedy osobą jest upoważniona do dokonywania wpisów), II, VI, VII, a nie wypełniono części III, IV, V, VIII.1, VIII.2, IX.1, IX.2, X i XI. Sprawa została opisana w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 417-418, 419-439, 440-458, 459-478)

Od 1 stycznia 2023 r. Prawo budowlane uległo zmianom, lecz zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw³⁶, do prowadzenia książki obiektu budowlanego założonej zgodnie z art. 64 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym stosuje się przepisy dotychczasowe.

2.3. W latach 2022–2025 (do 30 czerwca) Centrum wywiązywało się z obowiązków w zakresie należytego utrzymania obiektów budowlanych. W protokołach z kontroli stanu technicznego obiektów stwierdzono, że stan techniczny elementów obiektu jest dobry, nie wykazano nadmiernego zużycia lub uszkodzeń. Decyzją z 21 maja 2025 r. Komendant Powiatowy PSP w Mońkach nakazał wykonanie obowiązków w zakresie wydzielenia magazynu opału od pomieszczeń kotłowni drzwiami przeciwpożarowymi i zabezpieczenia stropu do odporności ogniowej REI60, co opisano w pkt 2.8 wystąpienia.

(akta kontroli str. 511-526)

W latach 2022-2024 i do 30 czerwca 2025 r. Centrum uzyskało dochody, o których mowa w § 76 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach³⁷, z tytułu opłat wniesionych za posiłki wydawane w stołówce Centrum w kwotach 198,8 tys. zł, 221,5 tys. zł, 257,9 tys. zł i 124,7 tys. zł, które zostały odprowadzone na rachunek Starostwa Powiatowego w Mońkach.

(akta kontroli str. 527)

2.4. W latach 2022-2025 (do 30 czerwca) Centrum nie organizowało na zarządzanym terenie imprez masowych, o których mowa w art. 3 pkt 1 ustawy

³⁶ Dz. U. poz. 1557.

³⁷ Dz.U. poz. 938.

z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych³⁸ oraz nie składało wniosków o udzielenie zezwolenia na organizację takich imprez.

(akta kontroli str. 528)

2.5. W latach 2022–2025 Centrum nie posiadało zawartej umowy z firmą zewnętrzną na ochronę osób i mienia. (akta kontroli str. 528)

2.6. Na terenie zarządzanym przez Centrum stosowano monitoring wizyjny (nie korzystano z systemu alarmowego i antynapadowego). Analiza realizacji przez Centrum obowiązków określonych w art. 108a Prawa oświatowego (dodanego do ustawy z dnia 25 maja 2018 r.) i regulaminach monitoringu wizyjnego z 2020 i 2025 roku, przeprowadzona w trakcie oględzin wykazała, że:

- 1/ na terenie szkoły przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu: a/ na bramce wejściowej na teren posesji znajdowała się tablica informacyjna o stosowaniu na terenie placówki monitoringu wizyjnego „teren monitorowany” i w trzech miejscach (na drzwiach wejściowych do biura, internatu, szkoły) znajdowały się tablice informujące „obiekt monitorowany”; b/ w sekretariacie Centrum na tablicy ogłoszeń zamieszczono klauzulę informacyjną o przetwarzaniu danych osobowych w systemie monitoringu; c/ na zewnątrz budynku przy Placu 11 Listopada 37 było sześć kamer, a wewnątrz budynku dwie kamery, które znajdowały się w miejscach wskazanych w Regulaminach monitoringu wizyjnego z 2020 i 2025 roku; d/ ekran monitoringu znajdował się na I piętrze budynku w pokoju wychowawców (nr 39), a na ekranie widoczne były ujęcia z wszystkich kamer zewnętrznych i wewnętrznych (także dwóch i pięciu nieujętych w załącznikach Nr 3 do regulaminów monitoringu wizyjnego z 2020 i 2025 roku); e/ rejestr systemu monitoringu był w sekretariacie, a w rejestrze nie było wpisów; f/ w Centrum nie było pisemnych wniosków o wykonanie i zabezpieczenia kopii zapisów danych monitoringu; g/ w rejestrze kopii monitoringu nie było żadnych wpisów; h/ w sekretariacie Centrum nie było wniosków innych organów o przekazanie kopii nagrania zapisu monitoringu wizyjnego, która mogła stanowić dowód w sprawie; i/ w rejestrze kopii monitoringu nie odnotowano żadnego przypadku zniszczenia kopii zapisu monitoringu; j/ w rejestrze systemu monitoringu nie odnotowano żadnego wniosku o obejrzenie materiału monitoringu wizyjnego;
- 2/ na terenie MOS przy ul. Wojska Polskiego 9 w Goniądzu: a/ na bramce wejściowej znajdowały się dwie tablice informacyjne o stosowaniu na terenie placówki monitoringu wizyjnego „teren monitorowany”, a na drzwiach wejściowych do budynku tablica informująca „obiekt monitorowany”; b/ w holu budynku na tablicy ogłoszeń zamieszczono klauzulę informacyjną o przetwarzaniu danych osobowych w systemie monitoringu; c/ na zewnątrz budynku było sześć kamer, a wewnątrz budynku dwie kamery; pięć kamer zewnętrznych znajdowało się w miejscach wskazanych w regulaminie monitoringu wizyjnego, a jedna dodatkowa (nieujęta w Regulaminie monitoringu wizyjnego z 2025 roku) była skierowana na bramę wjazdową; d/ ekran monitoringu znajdował się na parterze budynku w pokoju wychowawców; na ekranie widoczne były ujęcia z sześciu kamer zewnętrznych i dwóch kamer wewnętrznych; e/ rejestr systemu monitoringu

³⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 616.

był w sekretariacie Centrum przy Al. Niepodległości 37; w rejestrze nie było wpisów; f/ w sekretariacie nie było pisemnych wniosków o wykonanie i zabezpieczenia kopii zapisów danych monitoringu; g/ w rejestrze kopii monitoringu nie było żadnych wpisów; h/ w sekretariacie Centrum nie było wniosków innych organów o przekazanie kopii nagrania zapisu monitoringu wizyjnego, która mogła stanowić dowód w sprawie; i/ w rejestrze kopii monitoringu nie odnotowano żadnego przypadku zniszczenia kopii zapisu monitoringu; j/ w rejestrze systemu monitoringu nie odnotowano żadnego wniosku o obejrzenie materiału monitoringu wizyjnego.

(akta kontroli str. 482-499)

Ustalono także, że: 1/ dostęp do zarejestrowanych nagrań monitoringu posiadał informatyk (dostęp zabezpieczony hasłem); 2/ monitoringiem objęto wyłącznie zapis wideo; 3/ monitoringiem nie objęto pomieszczeń, w których odbywały się zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, pomieszczeń przeznaczonych do odpoczynku i rekreacji pracowników, sanitarno-higienicznych, gabinetu profilaktyki zdrowotnej; 3/ faktyczny okres przechowywania zapisu wideo nie przekraczał trzech miesięcy; 4/ instalacje i urządzenia wchodzące w skład monitoringu były poddawane przez informatyka przeglądowi; 5/ monitoring wizyjny Centrum nie był uzupełniony monitoringiem zewnętrznym (np. gminnym).

(akta kontroli str. 529)

Dyrektor Centrum podał, że w latach 2022–2025 nie wystąpiły incydenty wymienione w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz w Procedurach postępowania w sytuacjach kryzysowych. Dodał, że: nasze doświadczenie opiera się na corocznym praktycznym sprawdzeniu organizacji oraz warunków ewakuacji w budynkach MCEiRS, w których to uczestniczą strażacy z Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Goniądzu. Ćwiczenia zawsze przebiegały sprawnie i bez uwag ze strony służb uczestniczących w próbie ewakuacyjnej. Dodatkowo w dniach 29-31 maja 2023 r. zostały przeprowadzone ćwiczenia z udziałem strażaków Powiatowej PSP w Mońkach i Ochotniczej Straży Pożarnej w Goniądzu. Przeprowadzenie ćwiczeń miało na celu wpłynąć na poprawę stanu przygotowania obiektu na wypadek powstania pożaru lub miejscowego zagrożenia oraz przyczynić się do podniesienia skuteczności działań jednostek taktycznych PSP.

(akta kontroli str. 171-179)

2.7. Dnia 4 czerwca 2025 r. w Centrum wprowadzono Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych (w latach wcześniejszych takich procedur nie określono). W latach 2022–2025 na terenie obiektów zarządzanych przez Centrum nie przeprowadzano symulacji kryzysowych oraz nie dokonywano oceny skuteczności obowiązujących w tym zakresie procedur.

(akta kontroli str. 173, 406-411)

2.8. Z oględzin NIK przeprowadzonych 28 lipca 2025 r. wynika, że w Centrum prawidłowo i rzetelnie wywiązywało się z obowiązków w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów:

1/ w budynku szkoły przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu: a/ instrukcja postępowania na wypadek pożaru z wykazem telefonów alarmowych znajdowała się na parterze budynku w pokoju nauczycielskim, tj. w miejscu dostępnym dla ekip ratowniczych; b/ plan ewakuacji został wywieszony na korytarzu na każdym piętrze budynku szkoły; c/ w budynku znajdowały się

wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice; d/ środki ochrony przeciwpożarowej zostały rozmieszczone zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego; e/ drogi i wyjścia ewakuacyjne były drożne i zostały prawidłowo oznaczone; f/ plan ewakuacji został umieszczony w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy dostęp do niego;

- 2/ w budynku MOW1 przy ul. Wojska Polskiego 9 w Goniądzu: a/ instrukcja postępowania na wypadek pożaru z wykazem telefonów alarmowych znajdowała się na parterze budynku w pokoju wychowawców; b/ plan ewakuacji został wywieszony na korytarzu na każdym piętrze budynku; c/ w budynku znajdowały się wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice; d/ środki ochrony przeciwpożarowej zostały rozmieszczone zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego; e/ drogi i wyjścia ewakuacyjne były drożne i zostały prawidłowo oznaczone; f/ plan ewakuacji został umieszczony w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy dostęp do niego. (akta kontroli str. 482-499)

Ustalono także, że: 1/ terminowo dokonywano przeglądów technicznych i konserwacji podręcznego sprzętu gaśniczego (w budynkach MOW1 i MOS - 20 lipca 2022 r., 10 lipca 2023 r., 2 sierpnia 2024 r. i 1 sierpnia 2025 r.); 2/ we wrześniu 2022 roku, maju 2024 roku i kwietniu 2025 roku odbyły się próbne ewakuacje pracowników i uczniów z budynku MOW1, przeprowadzone przy udziale Komendy Powiatowej PSP w Mońkach (KP PKP); 3/ po kontroli przeprowadzonej 29 kwietnia 2025 r. w budynku przy Placu 11 Listopada 37, decyzją z 21 maja 2025 r. KP PSP nakazał: a/ wydzielić magazyn opału od pomieszczenia kotłowni drzwiami przeciwpożarowymi EI60; b/ zabezpieczyć strop w kotłowni do odporności ogniowej REI60 (termin wykonania obu obowiązków ustalono na 1 grudnia 2025 r.); do 30 września 2025 r. Centrum zrealizowało pierwsze zalecenie. (akta kontroli str. 509-510, 528-548)

2.9. Umową zleceniem Centrum poleciło firmie z Moniek wykonywanie zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy. W umowie tej ustalono m.in., że prace będą wykonywane w miejscu wskazanym przez zleceniodawcę, który zapewni zleceniobiorcy bezpieczne i higieniczne warunki dokonywania pracy (§ 2 umowy), zleceniodawca zapewni zleceniobiorcy materiały i narzędzie niezbędne do wykonywania pracy (§ 3 umowy), zleceniobiorca oświadczył, że posiada wymaganą wiedzę i umiejętności do wykonywania prac objętych umową (§ 4 umowy). Z zapisów dokonanych przez zleceniobiorcę w sporządzonych analizach stanu bhp za 2023 i 2024 rok wynika m.in., że:

- 1/ na koniec grudnia 2023 roku stan zatrudnienia wynosił 71 osób (46 kobiet i 25 mężczyzn); w 2023 roku na badania profilaktyczne opieki zdrowotnej skierowano ogółem 27 pracowników, w tym czterech na badania wstępne, 19 na okresowe i czterech na kontrolne; w Centrum „znajdują się apteczki pierwszej pomocy, uzupełniane są na bieżąco” (z oględzin przeprowadzonych przez NIK wynika, że w budynku szkoły przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu były apteczki zawierające m.in. produkty, których termin ważności upłynął, co szczegółowo opisano poniżej); wszyscy pracownicy odbyli wymagane szkolenia bhp, w tym wstępne – cztery osoby, okresowe – 21 osób; nie odnotowano wypadków przy pracy; nie odnotowano zgłoszeń odnośnie chorób zawodowych; we wrześniu 2023 roku została przeprowadzona okresowa, roczna kontrola stanu technicznego budynków;

w pkt 9 /Ochrona pracy kobiet i młodocianych/ odniesiono się tylko do osób młodocianych (nie zawarto żadnych informacji na temat pracy kobiet, w tym kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią; z udostępnionych danych wynika, że w latach 2022-2025 na urlopie macierzyńskim przebywało sześć kobiet, na urlopie rodzicielskim osiem kobiet i na urlopie wychowawczym cztery kobiety; żadna z kobiet nie złożyła wniosku o zapewnienie czasu na karmienie piersią); wszyscy pracownicy zapoznani zostali z ryzykiem zawodowym występującym na stanowiskach pracy; budynki, w których było usytuowane Centrum, utrzymywane były w dobrym stanie technicznym i nie stwarzały zagrożenia dla użytkowników, pomieszczenia pracy spełniały wymogi określone przepisami techniczno-budowlanymi, pomieszczenia higieniczno-sanitarne spełniały wymogi przepisów BHP, stanowiska pracy urządzone były stosownie do rodzaju czynności, uwzględniając zasady ergonomii oraz zapewniając pracownikom bezpieczne warunki pracy;

- 2/ na koniec grudnia 2024 roku stan zatrudnienia wynosił 76 osób (52 kobiety i 24 mężczyzn); w 2024 roku na badania profilaktyczne opieki zdrowotnej skierowano ogółem 26 pracowników, w tym sześciu na badania wstępne, 18 na okresowe i czterech na kontrolne; w Centrum „znajdują się apteczki pierwszej pomocy, uzupełniane są na bieżąco” (o wynikach oględzin NIK napisano szczegółowo w pkt 2.9 wystąpienia); wszyscy pracownicy odbyli wymagane szkolenia bhp, w tym wstępne – dziewięć osób, okresowe – siedem osób; nie odnotowano wypadków przy pracy; nie odnotowano zgłoszeń odnośnie chorób zawodowych; w sierpniu 2024 roku zostały przeprowadzone pomiary oświetlenia elektrycznego w środowisku pracy; w pkt 9 /Ochrona pracy kobiet i młodocianych/ odniesiono się tylko do osób młodocianych (nie zawarto żadnych informacji na temat pracy kobiet, w tym kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią, co opisano wyżej w pkt 1); wszyscy pracownicy zapoznani zostali z ryzykiem zawodowym występującym na stanowiskach pracy; budynki, w których było usytuowane Centrum, utrzymywane były w dobrym stanie technicznym i nie stwarzały zagrożenia dla użytkowników, pomieszczenia pracy spełniały wymogi określone przepisami techniczno-budowlanymi, pomieszczenia higieniczno-sanitarne spełniały wymogi przepisów BHP, stanowiska pracy urządzone były stosownie do rodzaju czynności, uwzględniając zasady ergonomii oraz zapewniając pracownikom bezpieczne warunki pracy.

(akta kontroli str. 570-577)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że do zakresu działania służby bhp należą sprawy określone w § 2 ust. 1 rozporządzenia z 2 września 1997 r., które wykonawca zrealizował częściowo, co wynika z analiz za 2023 i 2024 rok. W związku z tym, Centrum powinno zobowiązać wykonawcę do opracowania analiz bhp zawierających wszystkie wymagane dane.

Centrum nie posiadało analizy stanu bhp za 2022 rok, co omówiono w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z oględzin NIK przeprowadzonych 30 lipca 2025 r. wynika, że:

- 1/ w budynku szkoły przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu: a/ nie było defibrylatora AED; b/ była apteczka, na drzwiczkach której wskazano lekarza ustalającego skład apteczki (lekarz medycyny pracy); c/ zamieszczono wykaz

produktów medycznych i lekarstw, w tym czterech, których termin ważności upłynął m.in.: w kwietniu 2018 roku, listopadzie 2019 roku, grudniu 2023 roku, listopadzie 2024 roku (co omówiono w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);

- 2/ w budynku przy ul. Wojska Polskiego 9 w Goniądzu: a/ nie było defibrylatora AED; b/ była apteczka, na drzwiczkach której wskazano lekarza ustalającego skład apteczki (lekarz medycyny pracy); c/ zamieszczono wykaz produktów medycznych, których terminy ważności nie upłynęły.

(akta kontroli str. 482-499)

2.10. Na terenie obiektów będących w zarządzie Centrum nie było defibrylatorów AED. Dyrektor Centrum wyjaśnił, że w ubiegłych latach nie pojawiły się przesłanki do zakupu defibrylatorów. W II semestrze roku szkolnego 2024/2025 odbyło się szkolenie z zakresu pierwszej pomocy dla pracowników Centrum obejmujące m.in. używanie defibrylatorów. Uzgodniliśmy, że w nowym roku szkolnym zostaną one zakupione, o ile będziemy posiadać środki finansowe.

(akta kontroli str. 412-416)

2.11. Oględziny NIK przeprowadzone 30 lipca 2025 r. wykazały, że:

- 1/ w budynku szkoły przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu³⁹: a/ osobom ze szczególnymi potrzebami nie zapewniono dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej, o której mowa w art. 6 pkt 1 lit a-e i pkt 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁴⁰ (brak podjazdu przy drzwiach wejściowych do budynku i schody na piętra); b/ osobom ze szczególnymi potrzebami nie zapewniono dostępu alternatywnego, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy; c/ nie zainstalowano dźwigu osobowego; d/ drzwi wejściowe do budynku szkoły posiadały w świetle ościeżnicy co najmniej 90 cm i wysokość 200 cm; e/ schody w budynku na parter i piętra były zaopatrzone w balustrady od strony przestrzeni otwartych; f/ na poszczególne kondygnacje budynku prowadziły schody (nie zainstalowano platform dla osób niepełnosprawnych);
- 2/ w budynku przy ul. Wojska Polskiego 9 w Goniądzu: a/ osobom ze szczególnymi potrzebami nie zapewniono dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej, o której mowa w art. 6 pkt 1 lit a-e i pkt 3 ustawy o zapewnieniu dostępności (brak podjazdu przy drzwiach wejściowych do budynku i schody przed wejściem do budynku); b/ osobom ze szczególnymi potrzebami nie zapewniono dostępu alternatywnego, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy; c/ nie zainstalowano dźwigu osobowego; d/ drzwi wejściowe do budynku posiadały w świetle ościeżnicy co najmniej 90 cm i wysokość 200 cm; e/ schody przy wejściu do budynku były zaopatrzone w balustradę od strony przestrzeni otwartych; f/ do kondygnacji na parterze budynku prowadziły schody.

(akta kontroli str. 482-499)

Z analizy wynika, że:

- 1/ Centrum nie ubiegało się o środki zewnętrzne na zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Dyrektor wyjaśnił, że nie ubiegano się

³⁹ W książce obiektu budowlanego (str. 3) podano, że budowę obiektu zakończono w 1977 roku.

⁴⁰ Dz. U. z 2024, poz. 1411, ze zm. Dalej: ustawa zapewnieniu dostępności.

o środki finansowe w organie prowadzącym, ani w innej instytucji, gdyż od początku zarządzania ośrodkiem przez niego (2000 rok) nie została przyjęta żadna osoba z dysfunkcjami wymagającymi szczególnego dostosowania budynku; w szczególnych przypadkach organ kierujący kontaktował się z placówkami w zakresie przyjmowania osób z niepełnosprawnościami; informacje o specyfice placówki były też zamieszczane w opisie placówki na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie (ORE); w przypadku, gdyby pojawiła się taka osoba we wskazaniu wnioskowalibyśmy do Komisji o zmianę typowanej dla niej placówki (dane przekazane do ORE zostały omówione w pkt 1.1 wystąpienia); (akta kontroli str. 171-179)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że Centrum powinno podjąć działania w celu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

2/ w MCEiRS opracowano procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych (opisane w pkt 1.5 wystąpienia);

3/ w latach 2022–2025 (do 30 czerwca) na terenie zarządzanym przez Centrum nie wystąpiły incydenty zagrażające bezpieczeństwu użytkowania obiektów.

(akta kontroli str. 171-179)

Centrum w dniu 31 marca 2025 r. przesłało do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej sześć raportów za lata 2021–2024 o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego (opracowane dla MOW, MOS, SPS, LOS, TS i Schroniska „Nad Biebrzą”), czym wypełniło obowiązek określony w art. 11 ust. 1 ustawy o zapewnieniu dostępności. W przesłanych dokumentach Centrum poinformowało m.in., że: 1/ prowadzi działalność w czterech budynkach, lecz w żadnym z ich nie zapewnia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych; 2/ w żadnym budynku nie udostępnia dostępu do wszystkich pomieszczeń; 3/ w żadnym budynku nie zapewnia informacji na temat rozkładu pomieszczeń w sposób wizualny i głosowy; 4/ do wszystkich budynków zapewnia wstęp osobom korzystającym z psa asystującego; 5/ zapewnia sprzęt i miejsce do ewakuacji lub ratowania dla osób wewnątrz budynku; 6/ prowadzi stronę internetową, częściowo zgodną z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych⁴¹ (nie podano, które elementy strony były niezgodne z tą ustawą); 7/ zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami obsługi z wykorzystaniem poczty elektronicznej, SMS, MMS i komunikatorów internetowych, komunikację audiowizualną, przesyłanie faksów, a nie zapewnia formularza kontaktowego, wykorzystania tłumacza języka migowego przez strony internetowe i kontakt osobisty; 8/ nie posiada pętli indukcyjnych, systemów FM, systemów na podczerwień (IR), systemów Bluetooth i innych; 9/ w okresie sprawozdawczym: a/ nie wpłynął wniosek od osoby ze szczególnymi potrzebami o zapewnienie szczególnej formy komunikacji; b/ nie zapewniano dostępu alternatywnego; c/ nie wpłynął wniosek o zapewnienie dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej; d/ nie wpłynęło żądanie

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440.

zapewnienia dostępności cyfrowej; e/ nie otrzymał skargi na brak dostępności cyfrowej. (akta kontroli str. 578-601)

2.12. W latach 2022–2025 w Centrum przeprowadzano kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów. Czteroosobowe komisje składające się z pracowników Centrum skontrolowały⁴² m.in. teren zewnętrzny (ogrodzenie placówki, dostępność drogi dojazdowej, oświetlenie dziedzińca, stan nawierzchni boiska, zabezpieczenie otworów kanalizacyjnych oraz studzienek, stan budynków), część wewnętrzną budynku (drzwi wejściowe, oznaczenie dróg ewakuacyjnych, stan schodów i korytarzy), sale lekcyjne, pomieszczenia sanitarne, salę gimnastyczną, pomieszczenia kuchni i zaplecza kuchennego, pokoje wychowanek, świetlice, sale do zajęć, aneksy kuchenne. We wszystkich protokołach ocenianym elementom wystawiono oceny dobre i bardzo dobre. (akta kontroli str. 549-569)

Budynki Centrum (MOW1 i szkoły, MOW2, MOS) były monitorowane przez pracowników obsługujących monitoring wizyjny, co zwiększało bezpieczeństwo osób przebywających na terenie placówki (w tym uczniów) i mienia. Jak pisano wcześniej, w okresie objętym kontrolą odbywały się próbne ewakuacje z budynku MOW1 (internat i szkoły), w których uczestniczyła Komenda Powiatowej PSP w Mońkach. Było to zgodne z § 17 ust. 1 rozporządzenia z 7 czerwca 2010 r., zobowiązującym zarządcę obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób do praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji. Według arkuszy organizacyjnych w budynku MOW1 mogły zamieszkiwać cztery grupy wychowanek po 12 osób (łącznie 48), którymi opiekowało się czterech wychowawców (razem 52 osoby).

(akta kontroli str. 544-548, 482-499)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zgodnie z § 17 ust. 2 ww. rozporządzenia, w przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy dokonać – co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników. Takiego sprawdzenia w 2023 roku jednak nie przeprowadzono. (akta kontroli str. 544-548)

W latach 2022–2025 na terenie obiektów zarządzanych przez Centrum nie zaistniały incydenty zagrażające bezpieczeństwu fizycznemu osób. Nie odnotowano też skarg lub wniosków składanych przez rodziców lub osoby opiekujące się młodzieżą przebywającą w Centrum. (akta kontroli str. 171-179)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dwóch książkach obiektów budowlanych prowadzonych dla MOW1 (internat i szkoły) przy Placu 11 Listopada 37 i MOS przy ul. Wojska Polskiego 9 Wicedyrektor ds. administracyjno-gospodarczych nie wypełniła danych w części III /Spis dokumentacji dołączonej do książki obiektu/, IV /Dane techniczne charakteryzujące obiekt/, V /Plan sytuacyjny obiektu/, VII /Wykaz

⁴² Protokoły kontroli z 31 sierpnia 2022 r., 1 września 2023 r., 2 września 2024 r. i 29 sierpnia 2025 r.

protokołów okresowych kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu przeprowadzanych co najmniej raz na 5 lat/, co było niezgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia z 3 lipca 2003 r. i art. 60b ust. 1 ustawy Prawo budowlane, który stanowi, że książkę obiektu budowlanego prowadzi się na bieżąco dla każdego budynku. Wicedyrektor ds. Administracyjno-gospodarczych wyjaśniła, że nie dokonała wpisów w ww. książkach obiektów budowlanych, gdyż była nieświadoma takiego obowiązku. Dodała, że dokonywanie takich wpisów jest jednym z bardzo wielu obowiązków ciążących na niej. (akta kontroli str. 440-458, 459-478, 602-603)

2. Centrum nie zleciło podmiotowi z Moniek sporządzenia analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za 2022 rok, co było niezgodne z § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy⁴³. Dyrektor wyjaśnił, że za rok 2022 nie została przeprowadzona analiza z powodu przeoczenia. (akta kontroli str. 171-179)
3. W apteczce znajdującej się w budynku przy Placu 11 Listopada 37 w Goniądzu znajdowały się produkty przeterminowane oraz niewymienione w wykazie sporządzonym przez lekarza medycyny pracy i zamieszczonym na drzwiczkach apteczki, co było nierzetelne i niezgodne z § 20 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴⁴, zobowiązującym do zaopatrzenia apteczek w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy. (akta kontroli str. 484-499)

Dyrektor wyjaśnił, że w pomieszczeniach takich jak pokój nauczycielski, pokoje wychowawców, kuchnia znajdują się apteczki z zawartością uzgodnioną z lekarzem medycyny pracy. W przypadku lekarstw przeterminowanych znalazły się one w apteczce z powodu przeoczenia pracownika obowiązującego do przeglądania i uzupełniania apteczek. Oględziny apteczki miały miejsce w okresie ferii letnich, tj. w okresie niekorzystania z lekarstw. Osoba odpowiedzialna za zawartość apteczek, przed rozpoczęciem roku szkolnego, robi przegląd zawartości apteczek, co miało nastąpić również i tym razem. (akta kontroli str. 412-416)

Najwyższa Izba Kontroli zauważyła, że podczas oględzin w apteczce stwierdzono produkty, których termin ważności upłynął w kwietniu 2018 roku, listopadzie 2019 roku, grudniu 2023 roku, listopadzie 2024 roku.

OCENA CZĄSTKOWA

Obiekty zarządzane przez Centrum terminowo poddawano okresowym kontrolom stanu technicznego, lecz niektórych ustaleń nie wpisano do książek obiektów budowlanych. Wykonanie okresowych kontroli stanu technicznego obiektów powierzano osobom posiadającym stosowne uprawnienia. Obiekty wyposażono w wymagane urządzenia przeciwpożarowe, których sprawność potwierdzano podczas realizowanych przeglądów. Sporządzono analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za 2023 i 2024 rok, a nie sporządzono za 2022 rok. Na i w budynkach zlokalizowano kamery monitoringu wizyjnego, które nie obejmowały zasięgiem pomieszczeń, w których monitoring jest zabroniony. Praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji z obiektu przebiegło

⁴³ Dz. U. z 1997 r. Nr 109 poz. 704.

⁴⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604, ze zm.

sprawnie i bez uwag. Obiekty wyposażono w gaśnice, znaki wizualne i apteczki, jednak w jednej z nich znajdowały się produkty i leki niewskazane przez lekarza oraz przeterminowane. W Centrum dotychczas nie zakupiono defibrylatorów AED i nie dostosowano obiektów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Terminowe sporządzanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.
2. Szkolenie wszystkich pracowników Centrum w zakresie udzielania pierwszej pomocy.
3. Niezwłoczne wypełnianie ksiąg obiektów budowlanych.
4. Coroczne sporządzenie analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Przechowywanie w apteczkach produktów wskazanych przez lekarza medycyny pracy i posiadających aktualne terminy ważności.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 17 października 2025 r.

Kontroler

Andrzej Juchnicki
doradca ekonomiczny

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Białymstoku

Dyrektor

Janusz Pawelczyk

/podpisano elektronicznie/